

Filippinerne. Økonomien vokser. Forbruget stiger. Selv de fattige drømmer om et bedre liv. Filippinerne synes forvandet fra regionens syge mand til Sydøstasiens nye stjerne.

Asiens næste tiger

AF PETER HARMSEN

DAVAO, Filippinerne – Tæt ved millionbyen Davao i den sydlige del af Filippinerne er forretningsmanden Jonathan Suy ved at opføre et 15 hektar stort forarbejdningsanlæg for fjerkræ. Han investerer, hvad der svarer til over 200 millioner danske kroner, og han er overbevist om, at pengene er godt givet ud.

For der findes over 100 millioner filippinere, de allerfleste kyllingspisende. Og mod syd, omme bag det dybe Celebes-hav, bor der en kvart milliard indonesere. De 1000 ansatte, som henimod årets slutning vil betjene det skinnende nye apparatur på Suys fabrik, får nok at lave. Det hele flasker sig lige for tiden, fortæller han.

»Vi er i færd med at opgradere landbrugssektoren. Det sker på regeringens opfordring, og det trænger vi virkelig til. Vi har stået stille i mange, mange år, men nu sker der endelig noget. Der bliver bygget overalt. Det går stærkt med økonomien lige nu,« siger han og tilføjer: »Det er som en drøm.«

Filippinerne økonomi har haft det godt det meste af årtiet, og lige nu oplever landet en af regionens højeste vækstrater. Intet tyder på, at det vil stoppe lige med det samme. Det bekræftede Valutafonden i begyndelsen af august, da dens økonomer efter et besøg i landet forudsagde, at BNP ville vokse med næsten syv procent, også på længere sigt. Det vil »cementere Filippinerne status som vækstleder«, lovede de.

Filippinerne er et af de »nye markeder«, der sammen med for eksempel Tyrkiet og Nigeria spås en økonomisk nøglerolle i tiden op mod århundredets midte. Det var ellers den evige undtagelse i det boomende Østasien – landet, der aldrig kunne tage sig sammen og forblev håbløst bagude, mens samfund som Sydkorea, Taiwan, Thailand og ikke mindst Kina blev til succeser og kom på forsiderne af blade som Forbes og Fortune.

»Man kan næsten mærke optimismen,« siger Florian Gotte, administrerende direktor for det europæiske handelskammer i Filippinerne hovedstad, Manila. »Mange taler om Filippinerne forvandling fra regionens syge mand til Sydøstasiens nye stjerne. Filippinerne har tydeligvis bevæget sig hurtigere end naboerne i den seneste tid.«

Duterte og de fattige

Der er delte meninger om den rolle, som præsident Rodrigo

Såvel rig som fattig ser ud til at få gavn af Filippinerne økonomiske boom, med en af de højeste vækstrater i Asien.

FOTO: AFP PHOTO/NOEL CELIS

GLOBALISTEN

DEN verbale krigstilstand mellem præsident Trump og republikanske ledere i Kongressen eskalerede i denne uge. I en tale i byen Phoenix, Arizona, tirsdag, advarede præsidenten om, at han hellere vil stoppe finansieringen af statens funktioner end at godkende et statsbudget, der ikke allokere de tilstrækkelige midler til at opføre en mur ved grænsen til Mexico. »Vi vil have den mur, om vi så må lukke staten ned,« sagde Trump til begejstrede tilhængere.

Trump vil have Kongressen til at bevile 1,6 milliarder dollar i år og yderligere to milliarder dollar næste år til at bygge en mur langs en del af den 3000 km lange grænse til Mexico og forstærke og reparere allerede eksisterende stålhegn langs andre dele (glemt er tilsyneladende kampagneløftet om, at Mexico skal betale for muren). Men Kongressen har hidtil kun bevillet 341 millioner dollar.

Præsidenten kan nedlægge veto mod et budget, vedtaget i Kongressen, og i så fald vil den amerikanske stat løbe tør for penge 1. oktober, og en række funktioner, blandt andet i militæret, vil ikke kunne finansieres. Men det vil være en højst uvenlig og usædvanlig handling over for en republikansk-kontrolleret Kongres.

Trump er også vred over, at det republikanske flertal i Senaten ikke vil være med til at afskaffe den såkaldte filibuster-regel, der siger, at mindst 60 ud af 100 senatorer i visse spørgsmål skal stemme for et forslag, for det bliver lov. Den republikanske Senatsleder, Mitch McConnell, har hidtil afvist at afskaffe denne mindretalsbeskyttelse, fordi det kan være Republikanerne, der får brug for den, hvis flertallet skifter efter et valg.

»Hvis Republikanerne ikke slipper af med filibuster-reglen og går over til simpelt flertal, hvad Demokraterne ville gøre,

Duterte har spillet, siden han kom til magten for godt et år siden. Indledningsvis skræmte hans nationalisme mange udlændinge, og de var heller ikke begejstrede, når han talte om at vende den traditionelle allierede, USA, ryggen til fordel for Kina. Frygten lurer måske stadig. Ifølge de seneste tal faldt udenlandske investeringer i årets første fem måneder med 24 procent fra året før. Men det er ikke hele historien.

Dutertes hårdtslående, simplificerende retoriske stil – han kalder sit infrastrukturprogram for »Build, Build, Build« – har inspireret sammenligninger med Donald Trump, men på det økonomiske område er sammenligningen helt ved siden af, fortæller Danmarks ambassadør i Filippinerne, Jan Top Christensen.

»Hvis du kigger på politikken, repræsenterer de diametrale modsætninger. Trump, kan vi jo se, har ansat en regering med CEOs fra den private sektor og gennemfører tilsyneladende en politik, der varetager de bedrestillede økonomiske interesser. Her er det stik modsat,« siger han og tilføjer, at Duterte har stillet en skarp reduktion i fattigdommen i udsigt, inden han går af i 2022.

»Duterte er i gang med at få gennemført en skattereform, der kommer middelklassen og de lavestlønnede til gode. Han vil også have indført et system, så alle er dækket af sundhedsydelse. Og han har netop besluttet, at alle statsuniversiteter fra næste år skal være uden studieafgift.«

Alt sammen vil det give brede dele af den filippinske befolkning flere penge mellem hænderne. Det er penge, som de helst skal skynde sig at bruge igen. Boom'et afhænger af det. For i Filippinerne står det private forbrug for 70 procent af den overordnede økonomiske vækst, sammenlignet med for eksempel omkring 50 procent i et land som Kina.

Eksport af mennesker

Udover skattelettelser, hvor kommer pengene til forbrug så ellers fra? Ikke primært, som ellers normalt i Asien, fra eksportsektoren. Den store indtjener af valuta er den filippinske arbejdsstyrke i udlandet – alt lige fra au pair-piger i Danmark til bygningsarbejdere på Taiwan. Det gør den filippinske økonomi til noget helt særligt, fortæller Dindo Manhit, chef for tænketanken ADR Institute i Manila.

»De fleste andre lande har satset på eksportdrevet vækst, men her i Filippinerne er vores vigtigste eksport faktisk vores

egen befolkning. Vi har lukreret på deres forholdsvis gode uddannelse og engelskkundskaber,« siger han.

De cirka ti millioner filippinske arbejdstagere i udlandet sender omkring 25 milliarder dollars hjem til deres familier hvert år. Det giver den filippinske økonomi en robusthed, som andre økonomier i Østasien savner.

Da finanskrisen brød ud for ti år siden, blev de fleste lande rundt om i regionen hårdt ramt, fordi deres erhvervsliv var en del af internationale produktionskæder. Imens fortsatte Filippinerne ufortrødent med at sende arbejdere til udlandet.

Også under fremtidige globale kriser vil Filippinerne sikkert kunne klare sig igennem på lignende vis – med den lille forskel, at det i stigende grad vil tage form af outsourcing. Flere og flere vil lave animation, udarbejde regnskaber og levere andre lignende tjenesteydelser, som ikke kræver fysisk tilstedeværelse. De vil »eksportere« deres arbejdskraft uden at rejse nogen steder.

Det kan fortsætte, så længe Filippinerne er et ungt samfund – og det vil sige mange år ud i fremtiden. For landet er ved at tage hul på en »demografisk dividende« med et stort antal mennesker i den arbejdsdygtige alder i forhold til befolkningen som helhed. Den dividende kan andre lande i regionen, herunder Kina, allerede begynde at se en ende på.

Hvad betyder kulturen?

Når den filippinske økonomi nu, måske, oplever det længe ventede take off, er der et bestemt spørgsmål, der melder sig. Hvad skete der med landets rolle som den evige, stagnerende undtagelse i en boomende region? Var Filippinerne ikke, efter 300 års spansk kolonihæredømme, »et stykke Latinamerika i Østasien«? Hvorfor nu den kraftige vækst? Formulæret lidt mere generelt: Betyder kultur alligevel ikke noget?

Jo, den gør, siger **Park Sang-Chul**, en økonom ved Koreas Polytekniske Universitet. Han mener også, at det er alt for tidligt at sige noget om Filippinerne tigenstatus. For det er lettere at opnå høje vækstrater med en lille økonomi, der mangler alt. Men Filippinerne er ikke, som for eksempel Kina og Korea, rundet af en konfuziansk kultur, hvor dyder som arbejdssomhed, sparsommelighed og disciplin er i højsædet, siger han.

Park ved udmærket, at han står i opposition til traditionelt tænkende økonomer, som mener, at vækst afhænger af universelle faktorer som arbejdsstyrkens størrelse, omkostningsniveau, investering i kapitalgoder og teknologisk udvikling. Problemet er bare, ifølge Park, at den slags generelle størrelser ikke kan forklare, hvorfor nogle økonomier vokser hurtigere end andre.

»Landene i Nordøstasien har udviklet sig meget hurtigere end de sydøstasiatiske lande. Det viser, at kultur har betydet enormt meget for den økonomiske udvikling og vækst i Østasien i de seneste fem årtier,« siger han.

Det er et ofte hørt udsagn, at den filippinske arbejdsmoral er en del af årsagen til den økonomiske dvale i de senere år. Selv professionelle økonomer siger, at der er noget om snakken. Joseph Lim, en økonom ved tænketanken Ateneo i Manila, beskriver en tilbagelænet siesta-kultur, hvor en hel familie kan nyde godt af et enkelt hårdtarbejdende medlem, som slider et eller andet sted i udlandet og regelmæssigt sender penge hjem.

»Filippinske ansattes arbejdsmoral er helt i top, når de befinder sig i udlandet. Det er derfor, de er så populære ude i den store verden. Men når de så kommer hjem igen, fordufter arbejdsmoralen i mange tilfælde,« siger han.

Med andre ord: Det er incitamentstrukturen, der er afgørende. Hvis det er sandt, er Filippinerne måske alligevel ikke nogen undtagelse. Den kinesiske økonomi begyndte heller ikke at vokse, før reformerne for 40 år siden pludselig gjorde det besværet værd at yde en ekstra indsats, ifølge Gilbert Llanto, der er præsident for Philippine Institute for Development Studies.

»Det er ikke kulturelt betinget, efter min mening. Det er menneskets natur. Jeg er økonom, og jeg er overbevist om, at hvis man giver folk de rette incitamenter, så vil de reagere positivt, uanset om de er muslimer, katolikker, ikke-katolikker, eller hvad det nu kan være,« siger han.

Af Ole Nyeng

»Borgerkrigen begyndte ikke på grund af slaveriet, men mentaliteten derude er, at den gjorde det, og at Sydstatsflaget repræsenterer undertrykkelse. Skal vi også om 100 år fjerne monumenter for Vietnamkrigen og Anden Verdenskrig, fordi nogen har fået deres følelser i klemme?»

Sidste gang TITFF deltog i en demonstration mod Black Lives Matter-bevægelsen, koordinerede de blandt andet deres aktiviteter med San Antonios lokale Alamo-milits. Et af højdepunkterne var en optræden fra et af Alamos sorte medlemmer, rapperen Smoke, der har skabt stor opmærksomhed med sin musik, hvori han italesætter sine såkaldt »patriotiske« holdninger og modstand mod BLMs dagsorden.

Men efter demonstrationen i San Antonio modtog Smoke adskillige dødsrusler fra BLM-medlemmer mod sig selv og sin familie, og Smoke har nu trukket sig fra den offentlige debat. Da truslerne tog til i styrke i sidste uge, blev det besluttet at flytte Smoke til et safe house, hvor Texas State Militia nu står for hans sikkerhed.

»Black lives matter, siger de, men de behandler mig på præcis samme måde, som en racist ville behandle mig. Statuen i San Antonio er til minde om alle døde sydstatsoldater, ikke kun de hvide. Der var afro-amerikanske soldater i Sydstaternes hær, og mine forfædre kæmpede for den. Folk, der er imod statuerne, ser noget, der ikke findes,« lyder det fra Smoke over en telefonforbindelse til Weekendavisen fra hans safe house i nærheden af San Antonio.

Tilbage i Houston på græsset foran Black Lives Matters trænings-sessions for hvide meddemonstranter iagttager 30-årige Kendrick Anthony rollespillene med et let smil på læben. Han er sort, oprindelig fra Alabama, men bor og arbejder nu i Houston.

Han har hørt om BLMs kamp mod sydstatsmonumenterne og er enig i, at der stadig hersker store uligheder mellem sorte og hvide i dagens USA. Han sætter pris på, at så mange hvide fra Houston møder op for at støtte de sortes sag, men har stadig ingen planer om at deltage i BLMs demonstrationer.

»Det her har stået på i årevis. En statue kommer ikke til at befri nogen. Black Lives Matter, ja, men de fleste derovre på den 'højre side' havde familie, der kæmpede i borgerkrigen og havde ikke nødvendigvis nogen slaver. De kæmpede for deres land og rettigheder, og det synes jeg, vi skal respektere.«